

יש (6) בקדשי בדק הבית מה שאין בקדשי
מזבח —

א. שמתם הקדשות, הקדיש סתם, ולא אמר
אם לבדק הבית אם למזבח, הם לבדק הבית,
ואפילו אם היה בהן דבר הראוי למזבח.

ב. והקדש בדק הבית חל על הכל, אפילו על
עצים ואבנים. (7) אבל קדשי מזבח אינם
נוהגים אלא בדבר הראוי להקרבה.

ג. ומועלין בנידוליהן. כגון, המקדיש
תרנגולת לבדק הבית, והטילה ביצה, מועלין
בביצתה. מה שאין כן בקדשי מזבח, שאם
הקדיש פרה, אין מועלים בחלב הנחלב
ממנה.

ד. ואין בהן הנאה לכהנים [גירסא אחרת:
לבעלים]. מה שאין כן בקדשי מזבח,
שבשרם נאכל לכהנים, ובקרבת עולה
מקבלים הכהנים את העור. ובפסח ובמעשר
בהמה, הכל לבעלים. (8)

גמרא:

שנינו במשנתנו: קדשי מזבח עושין תמורה.

ומקשינן: וכי כללא הוא דכל קדשי מזבח
עושין תמורה?! והרי עופות [ומנחות],
קדשי מזבח הן, ובכל זאת תנן [לעיל יג
א]: המנחות והעופות — אין עושין

תמורה?

ומתרצינן: כי קתני, אבהמה. מה שאמרה
המשנה שקדשי מזבח עושין תמורה, אינו
בכל קדשי מזבח אלא בבהמה בלבד. כלומר,
כל בהמות קדשי מזבח עושין תמורה, ואילו
בהמות של קדשי בדק הבית אינן עושות
תמורה.

ומקשינן: והרי ולד קדשים, דבהמה הוא,
וקדשי מזבח הוא, ותנן [לעיל יב א]: אין
הולד עושה תמורה?

ומתרצינן: הא מני, משנתנו בשיטת מי היא?
רבי יהודה היא. דאמר [שם]: ולד עושה
תמורה.

ומקשינן: והרי תמורה עצמה, דקדשי מזבח
היא, ותנן [שם]: אין תמורה עושה תמורה?

ומתרצינן: כי קתני, מה שאמרה המשנה
שקדשי מזבח עושין תמורה, היינו אעיקר
[על עיקר] זיבחה, קדשים שהוקדשו הם
עצמם, ולא תמורותיהם.

השתא, דאתית להכי, עתה, שבאת להעמיד
את המשנה בעיקר הזבח, שוב אין צורך
להעמידה כרבי יהודה. אלא אפילו תימא
רבנן היא. ועל הקושיה "והרי ולד אין עושה
תמורה", נתרץ, כי קתני, אעיקר זיבחה, ולא
בולד ובתמורה. (9)

6. גירסת המשנה.

7. כן פירש רש"י. והרמב"ם בפירוש המשנה
מפרש: על בעלי מומין ובהמה טמאה. ועיין
בגמרא שבא לרבות שיפוי ונבייה. והקשה
התוס' יום טוב: הלא עצים ראויים למזבח
לעצי המערכה? ותירצו המפרשים, שלא כל

העצים ראויים אלא עצים מיוחדים, ולא כל
הזמנים שוים, כגון רק העצים שנכרתו עד ט"ו
באב כשרים למערכה, כמבואר במקומם.

8. פירוש המשנה להרמב"ם.

9. ראה סוגיא מקבילה לעיל [נד ב].